

nil Troianis proderat, cum aduersos deos haberet, sacra ac munera temere illis offerre. Neque enim eiusmodi est dei natura, vt ducatur muneribus quom admodum improbus fenerator. Sed nos nimium deliramus, & fingendo nos Lacedaemonis propter munera acceptiores Deo esse ducimus. Etenim graue est, si Deus ad donaria, & sacrificia nostra respiciere potius, quam ad animum, vtrum iustus factus sit. Ad quem equidem Deum arbitror multo magis attendere, quam ad multi sumptus pompas atque sacra, quae nihil prohibebunt eum, qui multa in Deum hominibus peccauerit, seu priuatus sit licite respub. singulis annis perficere. Deus autem vt pote ad muneribus incorruptus, spernit haec omnia, vt ipse eiusque propheta predixit. Vnde periculum est, & apud Deum, & apud homines sanq. metis, iustitiam, & prudentiam praecipue honorari. Prudentes autem iustique sunt, qui sciunt, quae erga Deum, & homines agere atque dicere deceat. Cuius tamen exte audire, quid in ipse sentias. A. L. Mihi vero o Socrates, haud fecus, quam tibi ac Deo videtur: neque enim fas esset ad Deo me dissentire. s. o. Recordaris dixisse te in plurima deliberatione discrimineq. verari, ne te ipsum falleres, cum mala quandoque pro bonis optares? A. L. Memini. s. o. An vides non satis tutum tibi esse ad orandum pergere, ne quando te Deus audiens imprecatum ista tua sacrificia renuat, aliud vero quiddam fortuitum reportes? Mihi ergo videtur operae pretium esse quietem agere: na oratione Lacedaemoniorum propter magnanimitatem, id enim nome honestissimum est omnium, quibus inquitque significatur, non existimo vt te velle. Quare necesse est expectare, donec difcatur quem admodum ad Deum, atque ad homines habere se deceat. A. L. Quando erit, o Socrates, & quis praecor? lucidissime enim hunc hominem, quisquis erit, agnoscam. s. o. Hic est cui tu curres. Verum mihi videtur, quem admodum Diomedem inquit Homerus ab oculis nebulam abstulisse, vt difceret Deum ab homine, sic & ab animo tuo prius oportere caliginem, qua nunc offunditur, auferre: deinde illa propius ad mouere, per quae seu bonum quid sit, suae malum, dignoscas: nunc enim impos esse videris. A. L. Auferat seu nebulam ille velit, siue quodcumque aliud. Etenim paratus sum nihil penitus praetermittere, quod ille praecerperit, quisquis denique sit, modo ipse fin melior euaturus. s. o. At qui ille mirum in modum tibi prouidet. A. L. In illud itaque tempus hoc sacrificium differre optimum fore censo. s. o. Et recte quidem: tutius enim est, quam tanto periculo se subicere. A. L. Sic est, o Socrates. Interea tamen quoniam mihi boni consilii se videris, hanc tibi coronam imponam. Diis autem & coronas, & reliqua omnia quaecumq. deceat, tunc demum offeremus, cum diem illam aduentasse cognouerit. Aduentabit autem quamprimum, diuisio lentibus. s. o. Accipio & hoc, & quodcumque datum abs te mihi praeterita fuerit, libenter video, cum abs te accipi. Quem admodum vero Creon apud Euripidem videns Thresiam coronatum, & audiens primas coronam propter artem a militibus accepisse, ait, Augurium esse dicebam tibi in templis coronas in template enim vtfamur, vt ipse nosti: sic & ego hanc te coronationem augurium esse dico. Videor autem mihi non minori, quam Creon template iactari, studioque omnium amicorum tuorum victor abire.

Apud deos & apud homines iustitiam & prudentiam honorari.

Magnanimitas honestissimum infimum infimae.

MINOS, VEL, DE LEGE, MARSILII FICINI ARGUMENTVM.

Minos de lege requirit, vt quid lex committat, quos eius species, unde sit, paucis comprehendamus. Si quis Platonia verba in hoc libro De lege, & in libro De legibus, necnon De republica, diligenter aduertat, hae legem vniuersali definitione describit. Lex est vera gubernandi ratio, quae ad finem optimum per commoda media gubernata dirigit, & transgredienti ponam, obediendi premium statuit. Quis sit, vt institutione principum, cum vere non sunt, ut ad optimum velle calle proficiantur, leges minime sunt, sed decreta, edicta, instituta potius sunt, quam leges. A lege namque legitimum a legitimo iudicium, a iusto bonum, rectum, verumque opus sepe videri nominatur, propterea legem veram bonamque esse necesse est. Sequitur etiam, vt lex aeterna sit, ac penitus immutabilis: et apud omnes gentes eadem de eisdem si hoc modo veritas sit, nam quae temporibus lapsae, & opinionibus permittuntur, non lex, sed instituta nuncupantur. Leges autem species, vt ex Timaeo, Phaedro, & Gorgia collegitur, quatuor sunt. Prima diuina, quam prouidentiam Plato vocat. Secunda celestis, quam sapientiam Tertius mouens, quam naturam, Quarta humana, quam prudentiam naturalem. Prima in mente diuina, quam Salustius legem Orphicam, Plato esse voluit. Secunda in superiorum animae mundi parte, quam prima, Tertius in mouente inferiorisque illius potentia, quam prima legem vocat. Prima a summo bono, quod supra mentem est, proficitur. Secunda a mente & summo bono. Tertia a summo bono, mente & vniuersali anima. Quarta a summo bono videm, & mente & anima. Omnes vero ad ipsum bonum terram referuntur. Prima in ideis, scilicet summo bono supra rationem. Secunda in rationibus, circa ideas, supra sensum. Tertia in sensibus, circa rationes, supra formas. Quarta in nationibus, circa rationes, super alios, & artes, quam regiam legem appellat. Superiorem regis imitari. Vnde vero lex proficitur, ex his quae dicta sunt elicitur. Ab ipse quippe verum principio omnes, sed vario modo, vt dictum est, emanant. Quomodo omnes illius conductores legum, inuentionem legum in Deum, sed per diuersa nomina atque media veritatem. Zoroaster, Bartrianus, Persis, leges tradens, in Hormasim, Tramegistan, & Agripis, in Mercurium. Moses Iudaei reuoluit in patrem totius naturae Deum. Minos Cretensibus, in Iouem. Charondas Carthaginiensibus, in Saturnum. Lycurgus Lacedaemoniis, in Apollinem. Draco & Solon Atheniensibus, in Minervam. Pompilius Romanis, in Egeriam. Malometus Arabibus, in Gabrielem. Zamolxis Scythis, in Vestam. Plato uoluit Magnesium & Siculis, in Iouem, & Apollinem. Aristobolus autem, & Thebanis, & Cyrenacis leges postulantibus, denegauit.

SOCRATES, MINOS.

Vidnam lex apud nos est? M. De qua lege interrogas? s. o. Cr. Estne aliquid quod lex a lege secundum quod lex est, differat? aduerte plane quid quaram. Sic enim interrogo, ac si dicam, Quid est aurum, & si tu eodem modo, de quo auro quaram roges, haud recte te percontari censerem. Neque enim aurum ab auro, quae aurum, neque lapis, qui lapis, a lapide quicquam differt: eodemque modo lex a lege nil discrepat, sed omnes idem sunt. Etenim lex vnaqueque illarum similiter est, nec vna magis & alia minus. De hoc ipso igitur vniuerso, quid lex est, generatim interrogo, quod si in promptu nunc habes, explica. M. N. Et quid aliud lex, o Socrates, est, quam lege recepta & approbata? s. o. Cr. An sermo tibi videtur ea esse quae sermone dicuntur, vel visus quae videntur, vel auditus quae audiuntur? aut aliud sermo, aliud pronuntiata, aliud visus, aliud visus, & auditus similiter quae audita, necnon lex aliud, aliud lege recepta? Sicne, an aliter tibi videtur? M. N. Sic vique. s. o. Cr. Non ergo lex est, quae lege recepta. M. N. Non videtur. s. o. Cr. Quid itaque sit lex

Quid lex.

Species legis quatuor.

Quid vati- cium.

Alia fidei deusio le- ge, & con- scitio.

Lex opinio quaedam est.

Quom in- terrogatur simpliciter, no recte du- bitari de eo quod est par.

Colligat definitio de translatione.

Apud Char- teginas sit legumum filios leges.

fit lex, in hunc modum consideremus. Si quis de his quae modo diximus, percontetur dicens: postquam visus asseritis quae videtur percipi, quid est visus quo illa percipiuntur: respondemus vique esse sensum huiusmodi qui per oculos colores declarat: & de auditu interroganti, sensum qui per aures vocem haurit. Eodemque pacto si roget, postquam lege legitima consilium quid est lex, quae recepta recipiuntur, vtrum sensus aliquis, vel declaratio quem admodum quae discuntur, de clarante scientia comprehenditur, & inueniuntur inuentione monstrantur: quae vero diu cogitant, vt vates ferunt, diuinandi facultate noscuntur. Vatiendum quoque rerum talium inuentione est: an non? M. N. Profus. s. o. Cr. Quid horum praecipue legem esse praefumimus: instituta ista atque decreta? M. N. Mihi quidem videtur. Quid enim aliud quisquam legem esse dixerit? Ex quo apparet id totum quod rogabas, legem ciuitatis institutum esse. s. o. Cr. Opinioneque ciuitatis legem vocas? M. N. Equidem. s. o. Cr. Et forte recte loqueris: forsitan vero in hunc modum melius intelligemus. Aliquos sapientes vocas? M. N. Voco. s. o. Nonne sapientes sapientia sapientes sunt? M. N. Ita. s. o. Cr. Et iusti iustitia iusti? M. N. Profus. s. o. Cr. Ergo & legitimi lege legitimi? M. N. Nempe. s. o. Cr. Iniqui autem iniquitate iniqui? M. N. Certe. s. o. Cr. Legitimi vero iusti? M. N. Ita. s. o. Cr. Iniqui autem iniusti? M. N. Iniusti. s. o. Cr. An non pulcherrimum quiddam lex atque iustitia? M. N. Sic est. s. o. Cr. Turpissimum vero iniustitia videtur iniquitas? M. N. Turpissimum. s. o. Cr. Et illud quidem ciuitates, ac reliqua omnia seruat, hoc autem peruertit, atque corrumpit? M. N. Ita. s. o. Cr. Ergo legem oportet, vt pulchrum aliquid cogitare, & vt bonum quaerere. M. N. Quidni? s. o. Cr. An non institutum ciuitatis legem esse diximus? M. N. Diximus. s. o. Cr. Nonne decreta quaedam bona nonnulla etiam mala sunt? M. N. Sunt certe. s. o. Cr. Lex tamen mala non erat. M. N. Non certe. s. o. Non igitur ita simpliciter asserendum est legem ciuitatis institutum esse. M. N. Nequaquam mihi videtur. s. o. Cr. Neque enim congruit iniquam constitutionem legem esse. M. N. Non. s. o. Cr. Veritatem opinio quaedam lex mihi quoque videtur: cumque praua opinio minime sit, an non percipiuntur est, si quidem est opinio, probam opinionem esse? M. N. Constat. s. o. Cr. Proba vero opinio nonne vera opinio est? M. N. Est. s. o. Cr. At opinio vera veritatis inuentione. M. N. Certe. s. o. Cr. Lex itaque veritatis inuentione esse vult. M. N. At quomodo, o Socrates, si lex veritatis inuentione est, non isdem semper legibus circa eadem vtimur, cum rerum veritas inuenta sit? s. o. Cr. Nihilominus lex veritatis inuentione esse vult. Quid si non isdem, vt videtur, legibus homines vtiuntur, non semper veritatem, quam lex expetit, reperire possunt. Sed age videamus, an hinc nobis liquidum pateat, siue isdem semper, siue aliis aliis vtiuntur legibus & nunc cumque homines eisdem, aut aliis aliis. M. N. Verum neque id cognitu difficile est, o Socrates, quod neque inde semper eisdem, nec aliis semper aliis legibus viuunt. Neque enim leges nostrae hostia humana sacrificare permittunt, sed nefarium est: apud Carthagenenses autem iustum sanctumque habetur, adeo vt eorum nonnulli Saturno filios licent, quod ipse forsitan audiisti. Nec modo Barbari homines diuersas ac nos leges sequuntur, verum etiam qui Lyciam incolunt: illi Athamantis successores

qualia sacra offerunt, quum tamen Graeci sint? Nos quoque audiisti quales quondam leges circa inferos seruauerimus, hostias iugulantes antequam asser redi eadum, practicaeque ac ferentes. Et qui is antiquiores, defunctos etiam domi sepeliebat, quorum nos his repositus nihil omnino seruamus. Innumera praeterea huiusmodi exempla referre possemus. Latissimum enim demonstrandi capus est, quod nec nos isdem ferunt nobiscum, nec homines inuicem legibus vitam agunt. s. o. Nil mirum est, o vir optime, si tu recte loqueris, me vero id latuit. Verum donec ipse per te ipsum quae tibi videntur, prolixo oratione narabis, egoque rursus idem faciam nunquam vt arbitror, contentus eris. At si communis disceptatio proponatur, forsitan congruenter itaque si id vis, interrogans ipse me, cum uiciter vna mecum consideras: an tuem respondere maus, respondet. M. N. Volo equidem, o Socrates, ad quodcumque libenter respondere s. o. Cr. Age igitur, num iusta putas iniusta, iniusta iusta esse? An iusta potius iusta, iniusta vero duntaxat iniusta? M. N. Equidem quae iusta sunt, iusta: necnon iniusta, quaecumque iniusta sunt. s. o. Cr. An non quem admodum hic, sic & ubique gentium exultantur? M. N. Ita. s. o. Cr. Et apud Perlas nonne? M. N. Et apud Perlas. s. o. Cr. An non & semper? M. N. Et semper. s. o. Cr. Vtrum quae plus trahunt grauiora hic censentur, quae minus leuiora: vel huius oppositum? M. N. Nonimò plus trahentia grauiora, minus trahentia leuiora. s. o. Cr. Num & in Lycia, & Carthagine idem? M. N. Idem. s. o. Cr. Pulchra quippe vt videtur, ubique pulchra putantur: turpia contra, turpia: non autem pulchra turpia, vel turpia pulchra. M. N. Ita est. s. o. Cr. Nonne per omnia generatim quae vera sunt, esse censentur: non autem quae minime verum, apud nos, tum apud homines vniuersos? M. N. Videtur. s. o. Cr. Ergo quisquis a vero aberrat, a legitimo quoque aberrat. M. N. Secundum rationem tuam, o Socrates, eadem legitima semper & inter nos, & inter ceteros esse videtur. At cum nos animaduerto, abique sine quotidie leges sursum deorsumque mutantes, fidem tibi habere non possum. s. o. Cr. Forte non percipis, quod haec transposita eadem perferunt. Ceterum si ipsa mecum intueri: librumne vnaquae de curatione morbum aliquem nactus es? M. N. Equidem. s. o. Cr. Nostri cuius artis liber ille sit? M. N. Noui quod medicinarum. s. o. Cr. Medicos vocas qui haec sciunt? M. N. Voco. s. o. Cr. Qui sciunt, eadem de eisdem, an diuersi diuersa constituunt? M. N. Eadem. s. o. Cr. Vtrum Graeci solum Graeci, aut etiam Barbari, & sciam & cum Graecis de his quae sciunt, conueniunt? M. N. Necesse est omnino eadem de his quae sciunt Graecos Barbarosque censere. s. o. Cr. Probè respondisti, sed nonne & semper? M. N. Et semper. s. o. Cr. Nonne medici circa vniuersum conferunt, quae esse censent? M. N. Imò. s. o. Cr. Scripta igitur medicorum leges medicorum sunt? M. N. Sunt. s. o. Cr. Geometrica scripta geometricarum leges? M. N. Certe. s. o. Cr. Quorum sunt scripta constitutioneque de cultu hortorum? M. N. Horticultorum. s. o. Cr. Haec igitur leges horticultoriae sunt? M. N. Ita. s. o. Cr. Eorum qui hortus praefecisse sciunt? M. N. Quidni? s. o. Cr. Sciant autem horticultores. M. N. Nempe. s. o. Cr. At quorum sunt de condimentis obsoniorum scripta atque instituta? M. N. Coquorum. s. o. Cr. Coquorum igitur haec leges sunt? M. N. Sunt. s. o. Cr. Eorum videlicet, qui praeparant obsonia praefecisse sciunt. M. N. Proculdubio. s. o. Cr. Scit haec, vt auit, coqui.

Ceremonia intercessio circa deos.

Omnes praecipitones artium leges esse.

M. N.

